

Concept 19 mei 2014

Besluit van .....2014, houdende wijziging van het Bouwbesluit 2012 betreffende de aanscherping van de energieprestatiecoëfficiënt, van de eisen voor thermische isolatie en van de toegestane concentraties asbestvezels en een wijziging van het Besluit huurprijzen woonruimte

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister voor Wonen en Rijksdienst van ..... 2014, nr. 2014....., CZW;

Gelet op de artikelen 2 en 120 van de Woningwet, 10, eerste lid, van de Uitvoeringswet huurprijzen woonruimte, 16 van de Arbeidsomstandighedenwet, 12 van de Wet aanvullende regels veiligheid wegtunnels en richtlijn 2010/31/EU van het Europees Parlement en de Raad van 19 mei 2010 betreffende de energieprestatie van gebouwen (herschikking) (PbEU L153/13);

De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van ..... 2014, nr.....);

Gezien het nader rapport van Onze Minister voor Wonen en Rijksdienst van ..... 2014, nr. ...., CZW;

HEBBEN GOEDGEVONDEN EN VERSTAAN:

Artikel I

Het Bouwbesluit 2012 wordt als volgt gewijzigd:

A

Tabel 5.1 komt te luiden:

Tabel 5.1

gebruiksfunctie	leden van toepassing															grenswaarde								
	energieprestatiecoëfficiënt			thermische isolatie								luchtvolumestroom		onverwarmde gebruiksfunctie verbouw			tijdelijk bouwwerk	energieprestatiecoëfficiënt			thermische isolatie			
artikel	5.2			5.3								5.4		5.5			5.6	5.7			5.2	5.3		
lid	1	2	3	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	*	1	2	3	*	1, 2 en 3	1 en 5	2	3 en 4		
1 Woonfunctie																			[-]	[m ² .K/W]				
a woonwagen	1	-	3	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	-	1	2	3	*	1,3	2,5	2,5	2,5		
b andere woonfunctie	1	2	3	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	-	1	2	3	*	0,4	4,5	6,0	3,5		
2 Bijeenkomstfunctie	1	2	3	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	*	1	-	3	*	1,1	4,5	6,0	3,5		
3 Celfunctie																								
a in een cellengebouw	1	2	3	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	-	1	-	3	*	1	4,5	6,0	3,5		
b andere celfunctie	1	2	3	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	-	1	-	3	*	1	4,5	6,0	3,5		
4 Gezondheidszorgfunctie																								
a met bedgebied	1	2	3	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	-	1	-	3	*	1,8	4,5	6,0	3,5		
b andere gezondheidszorgfunctie	1	2	3	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	-	1	-	3	*	0,8	4,5	6,0	3,5		
5 Industriefunctie	-	-	-	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	*	1	-	3	*	-	4,5	6,0	3,5		
6 Kantoorfunctie	1	2	3	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	-	1	-	3	*	0,8	4,5	6,0	3,5		
7 Logiesfunctie																								
a in een logiesgebouw	1	2	3	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	-	1	-	3	*	1	4,5	6,0	3,5		
b andere logiesfunctie	1	2	3	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	*	1	-	3	*	1,4	4,5	6,0	3,5		
8 Onderwijsfunctie	1	2	3	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	-	1	-	3	*	0,7	4,5	6,0	3,5		
9 Sportfunctie	1	2	3	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	*	1	-	3	*	0,9	4,5	6,0	3,5		
10 Winkelfunctie	1	2	3	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	*	1	-	3	*	1,7	4,5	6,0	3,5		
11 Overige gebruiksfunctie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
12 Bouwwerk geen gebouw zijnde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		

B

Artikel 5.3 komt te luiden:

Artikel 5.3 Thermische isolatie

1. Een verticale uitwendige scheidingsconstructie van een verblijfsgebied, een toiletruimte of een badruimte, heeft een volgens NEN 1068 bepaalde warmteweerstand van ten minste de in tabel 5.1 gegeven waarde.
2. Een horizontale of schuine uitwendige scheidingsconstructie van een verblijfsgebied, een toiletruimte of een badruimte, heeft een volgens NEN 1068 bepaalde warmteweerstand van ten minste de in tabel 5.1 gegeven waarde.
3. Een constructie die de scheiding vormt tussen een verblijfsgebied, een toiletruimte of een badruimte en een kruipruimte, met inbegrip van de op die constructie aansluitende delen van andere constructies, voor zover die delen van invloed zijn op de warmteweerstand, heeft een volgens NEN 1068 bepaalde warmteweerstand van ten minste de in tabel 5.1 gegeven waarde.
4. Een uitwendige scheidingsconstructie die de scheiding vormt tussen een verblijfsgebied, een toiletruimte of een badruimte en de grond of het water, met inbegrip van de op die constructie aansluitende delen van andere constructies, voor zover die delen van invloed zijn op de warmteweerstand, heeft een volgens NEN 1068 bepaalde warmteweerstand van ten minste de in tabel 5.1 gegeven waarde.
5. Een inwendige scheidingsconstructie die de scheiding vormt tussen een verblijfsgebied, een toiletruimte of een badruimte, en een ruimte die niet wordt verwarmd of die wordt verwarmd voor uitsluitend een ander doel dan het verblijven van personen, heeft een volgens NEN 1068 bepaalde warmteweerstand van ten minste de in tabel 5.1 gegeven waarde.
6. Ramen, deuren en kozijnen in een in het eerste tot en met vijfde lid bedoelde scheidingsconstructie hebben een volgens NEN 1068 bepaalde

warmtedoorgangscoefficiënt van ten hoogste 2,2 W/m².K. De gemiddelde warmtedoorgangscoefficiënt van de ramen, deuren en kozijnen in de in het eerste tot en met vijfde lid bedoelde scheidingsconstructies van een bouwwerk is, bepaald volgens een bij ministeriële regeling gegeven bepalingsmethode, ten hoogste 1,65 W/m².K.

7. Met ramen, deuren en kozijnen gelijk te stellen constructieonderdelen in een in het eerste tot en met vijfde lid bedoelde scheidingsconstructie hebben een volgens NEN 1068 bepaalde warmtedoorgangscoefficiënt van ten hoogste 1,65 W/m².K.
8. Het eerste tot en met het vijfde lid zijn niet van toepassing op een oppervlakte aan scheidingsconstructies, waarvan de getalwaarde niet groter is dan 2% van de gebruiksoppervlakte van de gebruiksfunctie.

C

Artikel 7.19, eerste lid, komt te luiden:

1. De concentraties van asbestvezels in een voor personen toegankelijke ruimte van een bestaand bouwwerk zijn niet hoger dan 2000 vezels/m³ voor chrysotiel en 300 vezels/m³ voor de asbestamfibolen actinoliet, amosiet, anthofylliet, tremoliet en crocidoliet, bepaald volgens NEN 2991.

D

In artikel 9.2, derde lid, wordt "1 mei 2014" vervangen door: 1 mei 2019.

Artikel II

Het Besluit huurprijzen woonruimte wordt als volgt gewijzigd:

Bijlage I, onderdeel A, bij het Besluit huurprijzen woonruimte wordt als volgt gewijzigd:

A

De eerste tabel en de tekst boven de tweede tabel in rubriek 4 komen te luiden:

Energieprestatie overeenkomend met de volgende Energie-index (EI):	Eengezinswoning	Meergezinswoning**
$EI \leq 0,6$	44	40
$0,6 < EI \leq 0,8$	40	36
$0,8 < EI \leq 1,2$	36	32
$1,2 < EI \leq 1,4$	32	28
$1,4 < EI \leq 1,8$	22	15
$1,8 < EI \leq 2,1$	14	11
$2,1 < EI \leq 2,4$	8	5

$2,4 < EI \leq 2,7$	4	1
$EI > 2,7$	0	0

De energie-index is een cijfer dat het energiegebruik aangeeft op basis van de hoeveelheid energie die nodig wordt geacht voor de verschillende behoeften die verband houden met een gestandaardiseerd gebruik van een gebouw.

De in de tabel opgenomen energie-index wordt vastgesteld volgens de voorschriften, bedoeld in de door het Centraal College van Deskundigen van de Stichting Kwaliteit voor Installaties Nederland vastgestelde Nationale Beoordelingsrichtlijn 9500, delen 00 en 01, zoals vastgesteld op 31 augustus 2011, inclusief het wijzigingsblad, zoals vastgesteld op 5 juni 2014, waarbij wordt uitgegaan van de forfaitaire waarde voor de Energiebesparende maatregel op gebiedsniveau.

De eerste tabel van rubriek 4 zoals deze luidde op 31 december 2014 blijft van toepassing bij de waardering van de energieprestatie van woningen waarvoor op uiterlijk die datum een energielabel is afgegeven op grond van de Regeling energieprestatie gebouwen zoals deze luidde op het tijdstip van afgifte van dat energielabel, en de geldigheidsduur van dat energielabel nog niet is verstreken.

Daar waar geen energie-index volgens bovenstaande methode is bepaald, wordt de waardering van de energieprestatie in afwijking van vorenstaande tabel bepaald aan de hand van de volgende tabel:

B

In de toelichting behorende bij bijlage I, onderdeel A, wordt rubriek 4, Energieprestatie, als volgt gewijzigd:

1. De eerste volzin vervalt.
2. In de tweede volzin wordt "A+ en A++" vervangen door: een energie-index $\leq 0,8$.
3. In de derde volzin wordt "A++" vervangen door: een energie-index $\leq 0,8$.
4. In de vierde, vijfde en zevende volzin wordt "energieprestatiecertificaat" vervangen door: energie-index.
5. In de vijfde volzin wordt "certificaat" vervangen door: energie-index.

Artikel III

In de artikelen 6, eerste lid, en 9, derde lid, van het Asbestverwijderingsbesluit 2005 wordt "asbeststof" vervangen door: asbestvezels.

Artikel IV

Het Besluit aanvullende regels veiligheid wegtunnels wordt ingetrokken.

Artikel V

1. Dit besluit treedt, met uitzondering van artikel I, onderdeel D, in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.
2. Artikel I, onderdeel D, treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst, en werkt terug tot en met 1 mei 2014.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Minister voor Wonen en Rijksdienst,

Drs. S.A. Blok

Nota van toelichting

I Algemeen

1. Inleiding

Aanleiding voor deze wijziging van het Bouwbesluit 2012 is de vaststelling van richtlijn 2010/31/EU van het Europees Parlement en de Raad van 19 mei 2010 betreffende de energieprestatie van gebouwen (herschikking). Deze herziene richtlijn energieprestatie gebouwen (hierna ook herziene EPBD) bevat een nadere uitwerking en aanscherping van de eerdere richtlijn van 16 december 2002 en heeft als oogmerk de energie-efficiëntie in de gebouwde omgeving verder te stimuleren. De in de herziene EPBD geformuleerde Europese doelstellingen zijn mede richtinggevend voor het Plan van aanpak Energiebesparing Gebouwde omgeving dat 25 februari 2011 aan de Tweede Kamer is gezonden (Kamerstukken II 2010/11, 30 196, nr. 131), voor het zogenoemde Lente-akkoord Energiezuinige Nieuwbouw dat op 28 juni 2012 is afgesloten tussen het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Bouwend Nederland, Neprom, NVB en Aedes en voor het Energieakkoord voor duurzame groei dat de overheid met ruim 40 betrokken organisaties op 6 september 2013 heeft afgesloten. De in deze wijziging van het Bouwbesluit 2012 opgenomen aanscherping van de energieprestatiecoëfficiënt is in zowel het plan van aanpak als in het akkoord aangekondigd. Ook is hiermee invulling gegeven aan de toezegging van de brief van 7 februari 2014 (Kamerstukken II 2013/14, 30 196, nr. 233) inzake de motie aanscherping minimumeisen energiebesparing gebouwen. Met deze wijziging worden de energieprestatiecoëfficiënten van praktisch alle gebruiksfuncties waarvoor een energieprestatiecoëfficiënt (EPC) geldt, aangescherpt. Het gaat daarbij globaal gezegd om een halvering van de EPC vergeleken met het niveau van 2007. Met deze wijziging wordt een substantiële bijdrage geleverd aan de doelstellingen van artikel 9 van de herziene EPBD. Op basis van genoemd artikel moeten uiterlijk 31 december 2020 alle nieuwe gebouwen bijna-energieneutraal zijn. Voor zover het nieuwe gebouwen betreft waarin overheidsinstanties zijn gehuisvest is deze datum 31 december 2018. Een bijna-energieneutraal gebouw is een gebouw dat voldoet aan de definitie van artikel 2, tweede lid, van de herziene EPBD. Deze aanscherping van de EPC is een belangrijke en onontkoombare tussenstap om deze doelstelling van de richtlijn te bereiken. Ook worden met dit wijzigingsbesluit de eisen voor de thermische isolatie aangescherpt en gedifferentieerd. Ook dit is een belangrijke maatregel om de doelstellingen van de herziene EPBD te bereiken. Met de aanscherping van de eisen voor thermische isolatie is invulling gegeven aan de toezegging ter zake zoals verwoord in de brief "maatregelen energiebesparing gebouwde omgeving" van 29 november 2013 (Kamerstukken II 2013/14, 30 196, nr. 227). In deze brief wordt overigens meer concreet ingegaan op de diverse ontwikkelingen op het gebied van energiebesparing in de gebouwde omgeving met het oog op de implementatie van de herziene EPBD.

In onderdeel 8 van dit algemeen deel van de toelichting is een transponeringsstabel opgenomen met een overzicht van de voor de implementatie van de herziene EPBD benodigde wijzigingen in de regelgeving.

Verder bevat dit wijzigingsbesluit een voorschrift met betrekking tot het aanscherpen van de toegestane concentratie van asbestvezels met het oog op de afstemming met de arbovoorschriften ter zake. Ook is de termijn waarin gebruik mag worden gemaakt van het specifieke overgangsrecht met betrekking tot wegtunnels verlengd. Daarnaast is een wijziging aangebracht in het Besluit huurprijzen woonruimte teneinde het woningwaarderingstelsel aan te passen aan de ontwikkelingen met betrekking tot het energielabel. Ook is een ondergeschikte redactionele wijziging van het Asbestverwijderingsbesluit 2005 meegenomen en wordt het Besluit aanvullende regels veiligheid wegtunnels ingetrokken.

Inwerkingtreding van de verschillende in dit wijzigingsbesluit opgenomen voorschriften is voorzien per 1 januari 2015.

2. Totstandkoming besluit

Artikel I van het conceptbesluit is aan een aantal betrokken organisaties voorgelegd. Ook zijn de aanscherpingen onderwerp van gesprek geweest in het Overlegplatform Bouwregelgeving. De ontvangen reacties hebben niet geleid tot aanpassing van het besluit. De wijziging van het Besluit huurprijzen woonruimte (artikel II) is besproken met de zogenoemde klankbordgroep EPBD. Wijzigingen die nodig zijn voor of samenhangen met de implementatie van de herziene EPBD worden aan deze klankbordgroep voorgelegd. In

de klankbordgroep zijn de bouw-, installatie- en advieswereld, de energiebedrijven en belangenorganisaties van huurders en verhuurders vertegenwoordigd. Deze wijziging van het woningwaarderingsstelsel in relatie tot het bepalen van de energieprestatie is op zichzelf geen implementatie van de richtlijn, maar een gevolg van wijzigingen ter implementatie van de richtlijn.

Code interbestuurlijke verhoudingen

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten heeft aangegeven geen bezwaren tegen het ontwerpbesluit te hebben nu dit niet gepaard gaat met nieuwe bestuurlijke lasten.

3. Regeldruk

Algemeen

Dit besluit heeft geen invloed op de kabinetsdoelstelling om twee en half miljard regeldruk te verminderen. De aanscherping van de EPC zal geen effecten hebben op de administratieve lasten voor bedrijven en burgers en de bestuurlijke lasten voor overheden nu al sedert 1995 een EPC is voorgeschreven. Ook bij de aanscherping van de eisen voor thermische isolatie en de toegestane concentraties asbestvezels is sprake van aanscherpen van al bestaande voorschriften waarbij geen effecten voor administratieve en bestuurlijke lasten ontstaan.

Nalevingskosten

De aangescherpte EPC en Rc-waarde leiden tot een verdere toename in de toepassing van energiebesparende maatregelen. Dit kan worden geconcludeerd uit het onderzoeksrapport "Aanscherpingsstudie EPC woningbouw en utiliteitsbouw 2015" (W/E en Arcadis, 20 december 2013), waarin zowel is ingegaan op de aanscherping van de EPC als op de aanscherping van eisen voor thermische isolatie. Er zijn nalevingskosten. Het gaat bij de aanscherping van de EPC en de Rc-waarde op jaarbasis om circa 27.000 eensgezinswoningen, 18.000 appartementen en 1.900.000 m² utiliteitsgebouwen. Zie voor de daadwerkelijke kosten van deze aanscherping verder bij onderdeel 4, bedrijfs- en milieueffecten van dit algemeen deel van de toelichting.

Uit het rapport "Effectmeting wijziging bouwregelgeving, Doorrekening van de effecten van de wijzigingen van het Bouwbesluit 2012 en de Regeling Bouwbesluit 2012 op de administratieve lasten en nalevingskosten voor bedrijven en burgers en de bestuurlijke lasten van de overheid" (SIRA, juli 2013) en ook uit het TNO rapport "Advies ter onderbouwing van een te hanteren risiconiveau-concentratie voor de blootstelling aan asbestvezels" (TNO-060-UT-2011-02007) blijkt dat het opnemen van deze lagere grenswaarden voor de toegestane concentraties asbestvezels in het Bouwbesluit 2012 niet leidt tot significante kostenverhogingen. In de praktijk wordt namelijk al jaren niet meer gewerkt met hoge grenswaarden die voor de invoering van deze wijziging golden.

Administratieve lasten

Er kan worden vastgesteld dat de implementatie van artikel 9 van de herziene EPBD niet leidt tot een structurele toename van de administratieve lasten voor bedrijven en voor burgers. Hoewel de inhoudelijke eisen die worden gesteld zwaarder zijn geworden, is er geen sprake van voor de beoordeling van de administratieve lasten relevante wijzigingen in de vergunningsaanvraag.

De actualisatie van de bepalingsmethode van de waardering van de energieprestatie van woningen die gekoppeld wordt aan het woningwaarderingsstelsel in het Besluit huurprijzen woonruimte (artikel II) leidt evenmin tot een wijziging in de administratieve lasten. De informatieverplichtingen die ervoor gelden zijn vergelijkbaar met hetgeen op basis van de eerdere systematiek nodig was. Bovendien blijft de oude berekening op basis van de tot dat moment afgegeven energielabels van toepassing zolang dat label geldig is.

Bestuurlijke lasten

Voor de effecten op de bestuurlijke lasten van de implementatie van artikel 9 van de herziene EPBD moet worden gekeken naar de beoordeling van vergunningsaanvragen en de uitvoering van het toezicht. Hoewel de inhoudelijke eisen zwaarder zijn geworden, wordt de beoordeling van vergunningsaanvragen niet anders.

4. Bedrijfs- en milieueffecten

Bedrijfseffecten

De aanscherping van de EPC en de Rc-waarde heeft met name effecten voor de toeleverende industrie, isolatiebranche en gebouwegenaren.

Het onderzoeksrapport van W/E en Arcadis wijst uit dat de eisen met betrekking tot aanscherping van de EPC technisch goed realiseerbaar zijn met nu al vaak toegepaste maatregelen zoals een betere isolatie voor dak, gevel en vloer en een goede luchtdichtheid. In de praktijk is gebleken dat de aangescherpte eisen met betrekking tot de thermische isolatie voor de inwerkingtreding van dit besluit in veel gevallen al werden gerealiseerd. Ten aanzien van de installatietechnische maatregelen moet men denken aan energiezuinige ventilatiesystemen, efficiëntere opwekkers voor ruimteverwarming en warmtapwater, en aandacht voor beperken van benodigd vermogen voor verlichting en ventilatoren. In enkele gevallen zijn zonnepanelen als maatregel meegenomen.

De aanscherping van de EPC zal op basis van de hiervoor onder het kopje nalevingskosten genoemde aantallen naar verwachting leiden tot een extra omzet voor de bouwnijverheid van jaarlijks ca. 380 miljoen euro (exclusief BTW). Dat blijkt uit het bovengenoemde onderzoeksrapport (tabel 13, pagina 30). Wellicht ten overvloede wordt opgemerkt dat deze extra investering voor burgers en bedrijven rechtstreeks voortvloeit uit de implementatie van de herziene EPBD. De initiële meerkosten zijn (voor eengezinswoningen gemiddeld € 6700 per woning, voor meergezinswoningen gemiddeld € 6520 per woning, beiden inclusief BTW) zullen zich gedurende de beschouwingsperiode van 30 jaar (conform de voorschriften vanuit Europa om de kostenoptimaliteit te beoordelen) niet geheel kunnen terugverdienen maar leiden voor woningen jaarlijks tot maximaal ca. 1,35 €/m² niet terugverdiende extra kosten, en voor de utilitaire functies jaarlijks tot maximaal 5 €/m² extra kosten over de beschouwingsperiode van 20 jaar die hier voor geldt. De kosten van de aanscherping van de thermische isolatie zijn niet apart gekwantificeerd maar opgenomen in de hiervoor genoemde kosten van de aanscherping van de EPC. Bovenstaande conclusies zijn gebaseerd op zogenoemde veilige uitgangspunten. De in het hiervoor genoemde rapport opgenomen gevoeligheidsanalyse wijst dan ook uit dat bij iets "gunstigere" aannamen voor met name de energieprijzontwikkeling (energieprijzen stijgen meer dan nu is aangenomen) en de rekenrente (die is lager dan nu is aangehouden) men al snel het kostenoptimale niveau bereikt. Dat wil zeggen dat men de hogere investeringen dan eerder terugverdient door lagere exploitatiekosten zoals minder energiegebruik en onderhoud, etc. Bij de in het rapport gehanteerde uitgangspunten is verder ook nog geen rekening gehouden met een eventueel te verwachten verdere kostendaling van nu nog nieuwe maatregelen, de mogelijke inzet van (goedkope) gebiedsmaatregelen en de positieve waardeontwikkeling van energiezuinige woningen en gebouwen. De verhoudingen binnen de internationale markt worden hierdoor in principe niet gewijzigd omdat in de ons omringende landen als gevolg van de implementatie van de herziene EPBD soortgelijke effecten zullen optreden.

Milieueffecten

De milieueffecten van dit besluit zijn positief. Op basis van het eerder genoemde onderzoeksrapport van W/E en Arcadis kan worden geconcludeerd dat de aanscherping van de EPC, inclusief de aanscherping van de thermische isolatie, leidt tot een reductie van 1 tot 1,5 PJ energiebesparing per jaar. De voorschriften van dit besluit zullen naar verwachting bovendien leiden tot een verdere toename in de toepassing van energiebesparende maatregelen.

Wat betreft de aanscherping van de toegestane waarden voor de concentratie van asbestvezels wordt verwezen naar de artikelsgewijze toelichting, artikel I, onderdeel c.

5. Uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid

Het ontwerpbesluit is beoordeeld aan de hand van de standaardtoets op op handhaafbaarheid, uitvoerbaarheid en fraudebestendigheid (HUF-toets). Deze toets heeft geen aanleiding gegeven tot wijziging van het besluit.

6. Notificatie

Het ontwerpbesluit is op xxxxxx 2014 gemeld aan de Commissie van de Europese Gemeenschappen (notificatienummer 2013/ 0028/NL) ter voldoening aan artikel 8, eerste lid, van Richtlijn 98/34/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 22 juni 1998 betreffende een informatieprocedure op het gebied van normen en technische voorschriften en regels betreffende de diensten van de informatiemaatschappij (PbEG L 204), zoals gewijzigd bij Richtlijn 98/48/EG van 20 juli 1998 (PbEG L 217) (notificatierichtlijn). De meeste bepalingen van dit besluit bevatten mogelijk technische voorschriften in de zin van deze richtlijn. Deze bepalingen zijn verenigbaar met het vrije verkeer van goederen; zij zijn evenredig en waar nodig voorzien van een gelijkwaardigheidsbepaling met het oog op de wederzijdse erkenning (zie artikel 1.3 van het Bouwbesluit 2012). Reactie Commissie PM.

Melding aan het Secretariaat van de Wereldhandelsorganisatie ingevolge artikel 2, negende lid, van de op 15 april 1994 te Marrakech tot stand gekomen Overeenkomst inzake technische handelsbelemmeringen (Trb. 1994, 235) heeft niet plaatsgevonden nu in casu geen sprake is van significante gevolgen voor de handel.

7. Voorlichting en kennisoverdracht

De inwerkingtreding van dit besluit zal worden ondersteund door een uitgebreid communicatietraject. Met deze communicatie is tijdig gestart.

8. Transponeringstabel

Richtlijn nr. 2010/31/EU van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 19 mei 2010 betreffende de energieprestatie van gebouwen (PbEU L153/13)

Transponeringstabel	
Bepaling in richtlijn 2010/31/EU	Bepaling in implementatieregelgeving of in bestaande regelgeving
Artikel 1 Onderwerp	Bepaling hoeft uit zijn aard geen implementatie
Artikel 2 Definities	Reeds geïmplementeerd met artikel 1.1 van het Bouwbesluit 2012 en met artikel 1 van het Besluit energieprestatie gebouwen
Artikel 3 Vaststelling methode voor berekening energieprestatie gebouwen	Reeds geïmplementeerd met artikel 5.2 van het Bouwbesluit 2012 en met artikel 2 van de Regeling energieprestatie gebouwen.
Artikel 4 Vaststelling minimumeisen voor de energieprestaties	Reeds geïmplementeerd met afdeling 5.1 van het Bouwbesluit 2012, het niveau van eisen wordt aangescherpt met dit besluit
Artikel 5 Berekening kostenoptimale niveaus v/d minimumeisen inzake energieprestatie	Bepaling hoeft uit zijn aard geen implementatie
Artikel 6 Nieuwe gebouwen	Reeds geïmplementeerd met afdeling 5.1 van het Bouwbesluit 2012

Artikel 7 Ingrijpende renovatie bestaande gebouwen	Reeds geïmplementeerd met artikel 5.6 van het Bouwbesluit 2012
Artikel 8 Technische bouwsystemen Eerste lid systeemeisen	Reeds geïmplementeerd met afdeling 6.13 van het Bouwbesluit 2012
Artikel 8, tweede lid Slimme meetsystemen	Reeds geïmplementeerd met het Besluit op afstand uitleesbare meetrichtingen
Artikel 9 Bijna-energie neutrale gebouwen	De de in deze wijziging van het Bouwbesluit 2012 opgenomen aanscherping van de EPC en van de isolatiewaarde zijn stappen in de omzetting van artikel 9, in de komende jaren zal de EPC verder worden aangescherpt.
Artikel 10 Financiële stimulansen en marktbelemmeringen	Bepaling hoeft uit zijn aard geen implementatie
Artikel 11 Energieprestatiecertificaten Eerste tot en met vierde, zesde en zevende lid	Wat betreft utiliteitsgebouwen, wijziging van het Besluit energieprestatie gebouwen en van de Regeling energieprestatie gebouwen (treden met ingang van 1 juli 2014 in werking, Stb. 2013,549, Stcrt. 2014,3661). Wat betreft woningen is een wijziging van het Besluit energieprestatie gebouwen en van de Regeling energieprestatie gebouwen in voorbereiding
Artikel 11, vijfde lid	Bepaling hoeft uit zijn aard geen implementatie
Artikel 11, achtste lid	Wijziging van artikel 2.1 van het Besluit energieprestatie gebouwen (treedt m.i.v. 1 juli 2014 in werking, Stb. 2013,549)
Artikel 11, negende lid	Behoeft uit zijn aard geen implementatie
Artikel 12 Afgifte energieprestatie- certificaten	Het Besluit energieprestatie gebouwen en de Regeling energieprestatie gebouwen bevatten sedert 2008 een systeem voor de afgifte van energieprestatiecertificaten. Dit systeem zal worden aangepast (inwerkingtreding voorzien m.i.v. 1 januari

		2015)
Artikel 13 Afficheren van energieprestatiecertificaten		Wijziging van artikel 2.4 van het Besluit energieprestatie gebouwen (treedt m.i.v. 1 juli 2014 in werking, Stb. 2013,549)
Artikel 14 Keuring van verwarmingssystemen		Wordt niet omgezet in regelgeving. Er is gekozen voor de mogelijkheid van informatieverstrekking aan gebruikers
Artikel 15 Keuring van airconditioningsystemen		Reeds geïmplementeerd met artikel 3a.1 van het Besluit energieprestatie gebouwen en met de Regeling energieprestatie gebouwen
Artikel 16 Verslagen over keuring van verwarmings- en aircosystemen		Voor wat betreft de keuring van aircosystemen reeds geïmplementeerd in het Besluit energieprestatie gebouwen
Artikel 17 Onafhankelijke deskundigen		Voor wat betreft de keuring van aircosystemen reeds geïmplementeerd in het Besluit energieprestatie gebouwen
Artikel 18 Onafhankelijk controlesysteem (volgens bijlage II)		Op grond van artikel 93 van de Woningwet kan de minister voor Wonen en Rijksdienst ambtenaren aanwijzen voor het toezicht op de verplichtingen die voortvloeien uit het Besluit energieprestatie gebouwen
Artikel 19 Evaluatie		Bepaling hoeft uit zijn aard geen implementatie
Artikel 20 Informatie Eerste en tweede lid		Bepaling hoeft uit zijn aard geen implementatie
Artikel 21 Raadpleging		Bepaling hoeft uit zijn aard geen implementatie

Artikel 22 Aanpassing van bijlage I aan de technische vooruitgang	Bepaling hoeft uit zijn aard geen implementatie
Artikel 23 Uitoefening van de bevoegdheidsdelegatie	Bepaling hoeft uit zijn aard geen implementatie
Artikel 24 Intrekking van de delegatie	Bepaling hoeft uit zijn aard geen implementatie
Artikel 25 Bezwaren tegen gedelegeerde handelingen	Bepaling hoeft uit zijn aard geen implementatie
Artikel 26 Comitéprocedure	Bepaling hoeft uit zijn aard geen implementatie
Artikel 27 Sancties	Wijziging van de Woningwet in voorbereiding
Artikel 28 Omzetting	Er wordt aan gewerkt om zo spoedig mogelijk een volledige omzetting te realiseren

II Artikelsgewijze toelichting

Artikel I

Onderdeel A

Uit de gewijzigde tabel 5.1 blijkt dat de meeste grenswaarden van artikel 5.2 zijn aangescherpt. De grenswaarden van praktisch alle gebruiksfuncties zijn ten opzichte van de grenswaarden die op 1 januari 2007 golden met 50% aangescherpt, waarbij de grenswaarden in decimalen naar boven zijn afgerond. Omdat een aantal grenswaarden na 1 januari 2007 zijn aangescherpt, betekent dit dat de daadwerkelijke aanscherping in die gevallen minder dan 50% is.

Alleen de grenswaarden voor de woonwagen en de andere logiesfunctie zijn helemaal niet aangescherpt en blijven respectievelijk 1,3 en 1,4. Voor de industriefunctie, de overige gebruiksfunctie en het bouwwerk geen gebouw zijnde, geldt geen EPC.

De EPC van de andere woonfunctie was op 1 januari 2007 0,8 en is vervolgens op 1 januari 2011 aangescherpt tot 0,6. Met dit wijzigingsbesluit is de EPC 0,4.

De bijeenkomstfunctie was op 1 januari 2007 2,2 en is vervolgens op 1 januari 2009 aangescherpt tot 2 en is nu 1,1.

De celfunctie was op 1 januari 2007 1,9 en is op 1 januari 2009 aangescherpt tot 1,8 en is nu 1,0.

De gezondheidszorgfunctie met bedgebed was op 1 januari 2007 3,6 en is op 1 januari 2009 aangescherpt tot 2,6 m is nu 1,8.

De andere gezondheidszorgfunctie was op 1 januari 2007 1,5 en is op 1 januari 2009 aangescherpt tot 1,0 en is nu 0,8.

De kantoorfunctie was op 1 januari 2007 1,5 en is op 1 januari 2009 aangescherpt tot 1,1 en is nu 0,8.

De logiesfunctie in een logiesgebouw was op 1 januari 2007 1,9 is op 1 januari 2009 aangescherpt tot 1,8 en is nu 1,0.

De onderwijsfunctie was op 1 januari 2007 1,4 en is op 1 januari 2009 aangescherpt tot 1,3 en is nu 0,7.

De sportfunctie was op 1 januari 2007 1,8 en is nu 0,9.

De winkelfunctie was op 1 januari 2007 3,4 voor en is op 1 januari 2009 aangescherpt tot 2,6 en is nu 1,7.

Voor verdere informatie over de aanscherping, zoals het soort maatregelen dat kan worden genomen en de effecten daarvan, wordt verwezen naar het hierboven in het algemeen deel van de toelichting genoemde onderzoek van W/E en Arcadis.

Onderdeel B

Oogmerk van dit voorschrift is, evenals van het oude artikel 5.3, dat gevel, dak en begane grondvloer van een nieuw te bouwen gebruiksfunctie zodanig worden geïsoleerd dat warmte niet ongelimiteerd naar buiten kan weglekken. Uit artikel 5.5 van het Bouwbesluit 2012 volgt dat dit voorschrift niet van toepassing is op gebruiksfuncties die niet zijn bestemd op te worden verwarmd.

Met het nieuwe artikel 5.3 in combinatie met de gewijzigde tabel 5.1 zijn de eisen voor thermische isolatie (warmteweerstand, ofwel Rc-waarde) aangescherpt en gedifferentieerd. Met deze wijziging is invulling gegeven aan de toezegging zoals verwoord in de brief van 29 november 2013 (Kamerstukken II 2013/14, 30 196, nr. 227). Omdat de meeste leden van het oude artikel 5.3 zijn gewijzigd is voor gekozen het artikel volledig te plaatsen. Alleen het oude tweede lid (nu derde lid) en het oude derde lid (nu vijfde lid) zijn ongewijzigd.

Met deze aangescherpte waarden wordt goed aangesloten op de aangescherpte eisen met betrekking tot de EPC. Zie ook de toelichting op onderdeel A. Met de aanscherping van de Rc-waarden wordt bovendien voorkomen dat bij het voldoen aan de EPC te eenzijdig op energiezuinige installaties wordt ingezet.

De aanscherping van artikel 5.3 geldt voor alle gebruiksfuncties met een Rc-waarde, met uitzondering van de woonfunctie voor een woonwagen die ongewijzigd is gebleven.

Met het eerste lid is de Rc-waarde voor verticale uitwendige scheidingsconstructies van een verblijfsgebied, een toiletruimte of een badruimte is verhoogd van 3,5 naar 4,5 m².K/W. Met een Rc-waarde van 4,5 is het nog mogelijk om een metselwerkspouwmuur te bouwen met de in Nederland gebruikelijke bouwwijzen. Voor horizontale en schuine uitwendige scheidingsconstructies is op grond van het tweede lid de Rc-waarde verhoogd naar 6,0 m².K/W. Bij horizontale en schuine uitwendige scheidingsconstructies moet met name gedacht worden aan platte en schuine daken. Voor de begane grondvloer boven de kruipruimte is de Rc-waarde niet verhoogd en blijft deze 3,5 m².K/W (derde lid). Ook voor een uitwendigscheidingsconstructie die de scheiding vormt met het grond of het water (zoals een kelderwand of vloer) blijft de Rc-waarde 3,5 m².K/W (vierde lid).

Het vijfde lid geldt voor een binnenwand tussen een verblijfsgebied, toilet- of badruimte en een onverwarmde ruimte, althans niet verwarmd voor personen, zoals bijvoorbeeld een serre of een broeikas (dit zijn zogenoemde functieruimten, zie de toelichting op artikel 1.1 van het Bouwbesluit 2012). De Rc-waarde hiervoor is eveneens aangescherpt van 3,5 naar 4,5 m².K/W. Bij het bepalen of de binnenwand aan de Rc-waarde voldoet moet zowel rekening gehouden met aansluitende constructieonderdelen als met positieve effecten van de aansluitende (onverwarmde) ruimte. Deze uitleg vloeit voort uit het begrip «inwendige scheidingsconstructie», dat ondermeer inhoudt dat aansluitende constructiedelen worden geacht deel uit te maken van de inwendige scheidingsconstructie, voorzover deze van invloed zijn op het voldoen aan de eis (zie ook de toelichting op artikel 1.1 van het Bouwbesluit 2012). Met het begrip "ruimte die niet wordt verwarmd of die wordt verwarmd uitsluitend voor een ander doel dan het verblijven van mensen" is tot uitdrukking gebracht dat er naast functieruimten ook andere ruimten kunnen zijn die niet of beperkt worden verwarmd. Een voorbeeld van een dergelijke ruimte is bijvoorbeeld een technische ruimte of een onverwarmde sporthal.

Omdat de warmteweerstand van ramen en deuren in het algemeen te kort schiet om te voldoen aan de in het eerste tot en met het vijfde lid gesteld eisen, mag op grond van het zesde lid voor dergelijke constructieonderdelen worden volstaan met een lagere isolatiewaarde, uitgedrukt in een warmtedoorgangscoefficient (U-waarde) met een waarde van ten hoogste 2.2 W/m².K voor ieder afzonderlijk raam, deur en kozijn. Het gaat dan om het samenstel van kozijn en glas. Daarnaast geldt op grond van dit zesde lid voor alle ramen, deuren en kozijnen van de in het eerste tot en met vijfde lid bedoelde scheidingsconstructies in een bouwwerk een gemiddelde U-waarde van ten hoogste 1,65 W/m².K. Met dit lid is een correctie aangebracht op de aanscherping zoals deze eerder

(Staatsblad 2013,75) is doorgevoerd. In de praktijk is namelijk gebleken dat afzonderlijke kleine ramen en deuren anders alleen aan de eis zouden kunnen voldoen door het toepassen van afwijkende kozijnmaten. Omdat het uiteindelijk gaat om de isolatie van de volledige gebouwschil is het op grond van het nieuwe zesde lid voldoende dat de aangescherpte eis van $1,65 \text{ W/m}^2\cdot\text{K}$ alleen geldt voor de gemiddelde U-waarde van een bouwwerk.

Op grond van het zevende lid moeten met ramen, deuren en kozijnen gelijk te stellen constructieonderdelen wel ieder afzonderlijk een U-waarde van ten hoogste $1,65 \text{ W/m}^2$ hebben. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om in kozijnen opgenomen borstweringen (panelen) of de zijwangen van een dakkapel. Omdat in de elementen ruimte is om isolatiemateriaal aan te brengen, kan in dergelijke gevallen op een eenvoudige wijze voldaan worden aan deze zwaardere eis van $1,65 \text{ W/m}^2\cdot\text{K}$.

Het achtste lid bepaalt dat voor een (zeer) beperkt gedeelte (2%) van de uitwendige scheidingsconstructie niet aan de eisen van het eerste tot en met vijfde lid behoeft te worden voldaan. Een dergelijk voorschrift is nodig om praktische redenen, zodat er bijvoorbeeld een ventilatierooster kan worden aangebracht.

Onderdeel C

Artikel 7.19, eerste lid, over de concentratie asbestvezels in een binnenruimte is aangepast naar aanleiding van het advies van de Gezondheidsraad "Asbest: Risico's van milieu- en beroepsmatige blootstelling" van 3 juni 2010. Genoemd advies van de Gezondheidsraad heeft ertoe geleid dat de grenswaarden uit een oogpunt van milieukwaliteit en arbeidsveiligheid zijn verlaagd. Hierbij is tevens rekening gehouden met verschillen in gevaarstelling tussen de verschillende soorten asbest. Voor chrysotiel geldt voortaan een grenswaarde van 2.000 vezels/ m³. Daarnaast mogen per m³ binnenruimte in totaal niet meer dan 300 vezels actinoliet, amosiet, anthofylliet, tremoliet en/of crocidoliet aanwezig zijn. Met deze aanpassing is het Bouwbesluit 2012 bovendien in overeenstemming met de normen die gelden als grenswaarden in het Arbeidsomstandighedenbesluit. Zie hiervoor ook de brief van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 21 januari 2014 (Kamerstukken II 2013/14, 22 834, nr. 84).

Onderdeel D

In artikel 9.2, derde lid, is de termijn waarbinnen gebruik mag worden gemaakt van het overgangsrecht voor wegtunnels met een tunnallengte van meer dan 250 m die zijn opengesteld voor 29 juni 2006 gewijzigd van 1 mei 2014 in 1 mei 2019. Deze wijziging van de overgangstermijn vloeit direct voort uit de op 1 juli 2013 in werking getreden wijziging van de Wet aanvullende regels veiligheid wegtunnels. Met die wet is de overgangstermijn voor wegtunnels die zijn opengesteld voor 29 juni 2006 aangepast. Artikel 18 van die wet bepaalt nu dat de overgangstermijn niet loopt tot 1 mei 2014, maar tot 1 mei 2019. De in het Bouwbesluit 2012 opgenomen voorschriften die zien op wegtunnels die onder het bereik van de Wet aanvullende regels veiligheid wegtunnels vallen, moeten in principe van dezelfde overgangstermijn uitgaan.

Artikel II

Onderdelen A en B

Met deze wijziging wordt de energie-index, een getal, gekoppeld aan het woningwaarderingstelsel. De energie-index geeft aan hoe de energieprestatie van een gebouw is. Een dergelijke koppeling is toegelicht in de brief van 16 mei 2013 aan de Tweede Kamer (Kamerstukken II 2012/13, 32 575, nr. 63). Deze technische wijziging van het Besluit huurprijzen woonruimte zal naar verwachting op 1 januari 2015 in werking treden.

Bij het opstellen van de in onderdeel A opgenomen tabel is als uitgangspunt gehanteerd dat er zo min mogelijk verschuivingen in de maximale huur optreden.

Op macroniveau leidt de nieuwe methodiek ertoe dat het totale aantal huurpunten niet of nauwelijks verandert.

Tot nu werd de waardering van de energieprestatie van de woning in relatie tot de huurprijs bepaald op basis van de energielabelklasse. Bovendien kennen de huidige energielabels een geldigheid van 10 jaar en kan men zolang die termijn niet is verstreken gebruik maken van de oude eerste tabel van rubriek 4 met daarin de labelklasse

gekoppeld aan de energielabelhuurpunten. Gezien de structuur van het woningwaarderingssstelsel in bijlage I van het Besluit huurprijzen woonruimte in rubrieken en vanuit het oogpunt van kenbaarheid is ervoor gekozen deze overgangsrechtelijke bepaling in de rubriek zelf op te nemen. Voor woningen waarvoor nooit een label is afgegeven blijft de situatie ongewijzigd. In dergelijke gevallen worden de huurpunten bepaald op basis van de bouwjaarklasse. Voor energielabels die zijn afgegeven voor 1 januari 2015 geldt dus de tabel zoals deze op 31 december 2014 gold. Hierbij moet uiteraard worden uitgegaan van hetgeen in de bij die tabel behorende toelichting is opgenomen. Als de huurcommissie bij een op grond van artikel 120 van de Woningwet en het Besluit energieprestatie gebouwen voor de woning afgegeven nog geldig energielabel tot een eigen oordeel moet komen over de energieprestatie, baseert zij dat oordeel in beginsel op de bij het afgeven van dat energieprestatielabel geldende vaststellingsmethodiek, zodat geen onduidelijkheid kan ontstaan over de voor het woningwaarderingssstelsel relevante energieprestatie. Hiermee wordt bovendien voorkomen, dat een dergelijke onduidelijkheid leidt tot huurprijsgeschillen. Bij het woningwaarderingssstelsel wordt de energie-index gebruikt waarbij gebiedsmaatregelen forfaitair zijn meegenomen. Dit voorkomt dat huurders worden geconfronteerd met een hogere maximale huur, terwijl zij geen (financiële) voordelen ondervinden van een andere manier van warmte-, koude- of elektriciteitsopwekking. Met onderdeel B zijn een beperkt aantal wijzigingen aangebracht in de toelichting die onderdeel van de tekst van onderdeel A van bijlage I van het Besluit huurprijzen woonruimte uitmaakt, teneinde het woord energieprestatiecertificaat te vervangen door energie-index.

Artikel III

In het Asbestverwijderingsbesluit 2005 is de term asbeststof vervangen door asbestvezels, waarmee het begrippenkader in overeenstemming is gebracht met de terminologie van het Arbeidsomstandighedenbesluit.

Artikel IV

Het Besluit aanvullende regels veiligheid wegtunnels wordt ingetrokken. Dit is puur een technische wijziging die voortvloeit uit de inwerkingtreding op 1 juli 2013 van de gewijzigde Wet aanvullende regels veiligheid wegtunnels. De inhoud van genoemd besluit is per 1 april 2012 al bijna volledig overgegaan naar het Bouwbesluit 2012. Met de inwerkingtreding van genoemde wet is de wettelijke grondslag van het resterende onderdeel van het besluit (één artikel over de Commissie voor de tunnelveiligheid) vervallen en kan het besluit worden ingetrokken.

Artikel V

Dit artikel bevat de inwerkingtreddingsbepaling. De datum van inwerkingtreding van het besluit met uitzondering van artikel I, onderdeel D, wordt bepaald bij koninklijk besluit, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld. Artikel I, onderdeel D, treedt in werking op de dag na publicatie in het Staatsblad en werkt terug tot en met 1 mei 2014. Naar verwachting zullen alle andere onderdelen op 1 januari 2015 in werking treden. Hierbij wordt rekening gehouden met het systeem van de vaste verandermomenten.

Daarnaast is rekening gehouden met een invoeringstermijn van ten minste vier maanden. Hierbij wordt opgemerkt dat het ontwerp van dit besluit in het kader van de voorhangprocedure als bedoeld in artikel 2, zesde lid, van de Woningwet, aan beide Kamers is voorgelegd.

De Minister voor Wonen en Rijksdienst,

Drs. S.A. Blok